

Kostüümpidu vallutas

nädalavahetusel Haapsalu tänavad ja peosaalid. Lk 4

Kristina Kuusk ja Sten Priinits

tulid Läänemaa meistriteks epeevehklemises. Lk 5

Lääne Elu

ESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÖLTUMATU AJALEHT TEISIPÄEV, 13. SEPTEMBER 2022 | NR 104 (4795) | 1 EURO

Endrik Raun:

on selge, et Läänemaal on hunte palju. Lk 3

TUME TULEVIK

Kõrge elektri hind ähvardab Haapsalu spaad sulgeda

Kui energiahindadele piiri ei suudeta panna, võib Haapsalu ujula mõneks ajaks ukсед kinni panna, ootusärev on olukord ka Fra Mare ja Hestia spaas.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Üha kasvav elektri hind paneb raskesse olukorda veekeskused, kes peavad oma temperatuuri ja valgustuse hoidma klientidele sobival tasemel.

„Olukord on kehv, aga päris hädas me veel ei ole,” ütles Haapsalu linna spordibaaside juhataja Sulev Vare. Tema sõnul on spordibaasides energiakulu miinimumini viidud. „Meil sellist varianti pole, et veel allpoolle keerata. Kui läheb väga kriitiliseks, tuleb ujula kinni panna.”

Võimalust, et tarbija suudaks elektri hinnast tingitud hinnatõusu kinni maksta, Vare sõnul pole, nii et ujula piletihinda tõsta ei anna. „Meie klient on hästi hinnatundlik, hinda tõstes peletame kliendid eemale,” lausus Vare.

Kordi kallimad arved

Spordibaasid tarbivad aastas 500 000 kWh, sellest 300 000 kWh kulub ujulale. Elektri eest tuleb aastataguse ajaga võrreldes maksta kaks korda rohkem. Kõikide spordibaaside eelmise kuu elektriarve oli Vare sõnul 32 000 eurot. „Maha pole meil enam kuski keerata – valgustid on leedide vastu vahetatud, temperatuur on nii alla võetud, kui võimalik. Kokkuvõttes on võimalik vaid siis, kui ujula kinni paneme. Seda tahame vältida,” ütles Vare.

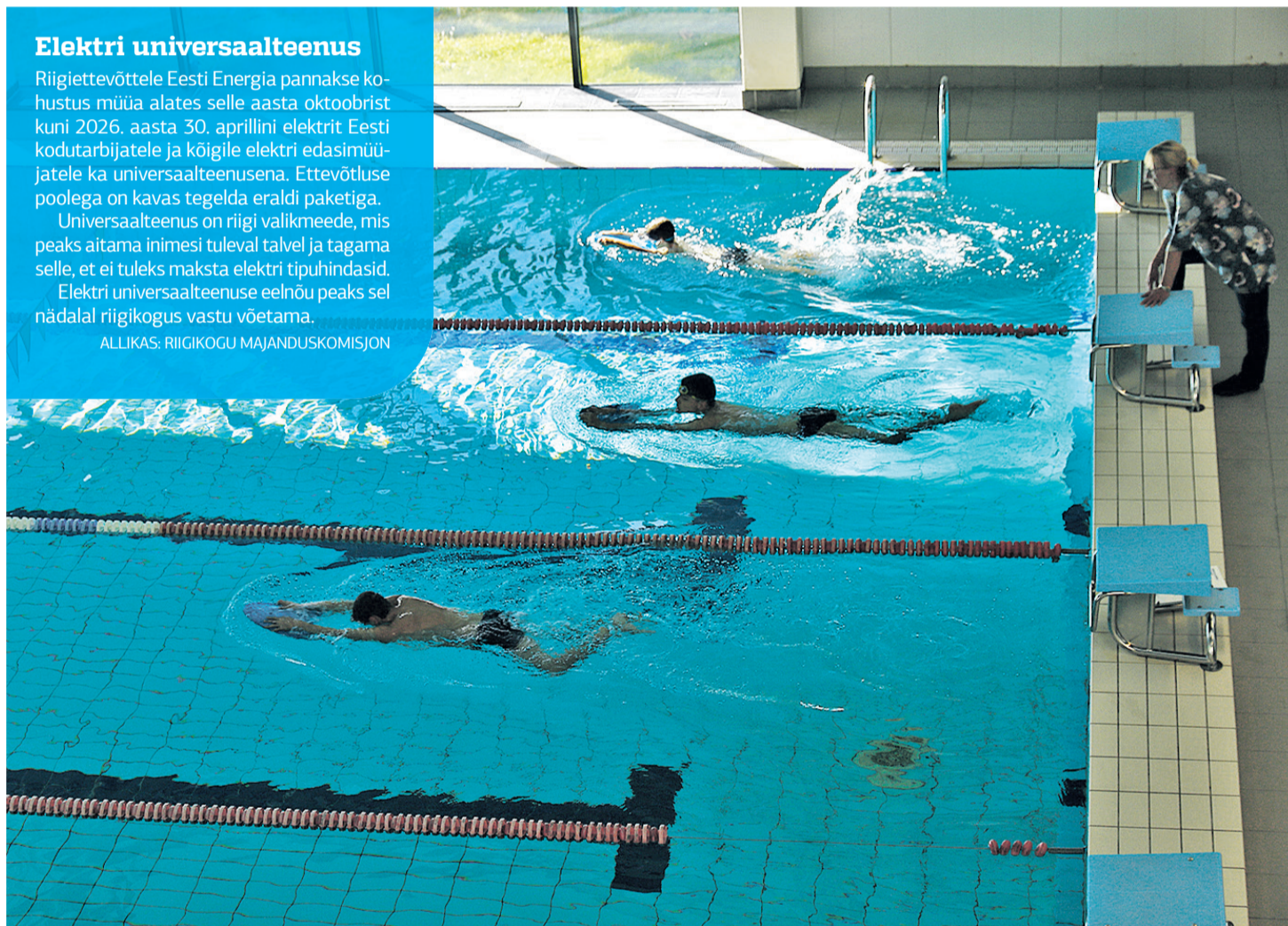
Päris omapäi pole Haapsalu linn spordibaase jätnud. „Linnavalitsus on öelnud, et kui päris hätta jääme, siis nad aitavad,” tõdes Vare.

Vare sõnul on lahendused energiakriisi üleelamiseks olemas: „Kui tekitatakse nn universaalteenus ka teenindavatele ettevõtetele.”

Elektri universaalteenus

Riigiettevõttele Eesti Energia pannakse kohustus müüa alates selle aasta oktoobrist kuni 2026. aasta 30. aprillini elektrit Eesti kodutarbijatele ja kõigile elektri edasimüüjatele ka universaalteenusena. Ettevõttele poolega on kavas tegelda eraldi paketi. Universaalteenus on riigi valikmeede, mis peaks aitama inimesi tuleval talvel ja tagama selle, et ei tuleks maksta elektri tipuhindasid. Elektri universaalteenuse eelnõu peaks sel nädalal riigikogus vastu võetama.

ALLIKAS: RIIGIKOGU MAJANDUSKOMISJON

Praegu saab Haapsalu veekeskuses veel ujuda, kuid kui elektri hinna tõus jätkub, võib ujula ukсед sulgeda.

URMAS LAURI

Fra Mare spaa tiksub samuti säästurežiimil, elektriarve on aastaga kasvanud kolm korda. „Tarbime vähem, kuid hind on kolm korda suurem. Oleme võrreldes eelmise aastaga juba kokku hoidnud igalt poolt, kust vähegi võimalik,” ütles Fra Mare Thalasso Spa juhataja Maret Sukles. Spaapaketi hindu pole praegu veel tõstetud. „Mitte midagi ei

anna enam teha,” nentis Sukles. „Temperatuuri võibolla suudame kraadi võrra langetada, kuid seda ei saa teha enne, kui ühiskonna poolt on piisavalt survet. Kui lepitakse kokku, et kõik nii teevad, oleks see võimalik. Kujutan ette, et ka paneelmajades võetakse kraad alla,” ütles Sukles. Kõige rohkem võtavad elektrit kuus sauna. Ka basseini ei saa

välja lülitada, sest vesi peab ringleva, muidu ta läheb „hapuks”. Kui muud varianti enam pole, on Suklese sõnul mõistlik ukсед kinni panna. Seni on Fra Mare säästnud selle arvelt, et on kahe tunni võrra lühendanud sauna-aegu. „Lihtsalt alustame hiljem – kui muidu alustasime kell üks päeval, siis nüüd alustame kell kolm,” ütles Sukles.

Riik on nõus küll eraisikuid toetama, kuid ettevõtteid mitte. „Ettevõtjate toetust on arutatud, aga see on arutlustasemel ja mingit väljundit seni veel pole,” tõdes Sukles. „Iga kord, kui asi tundub lahenevat, tuleb uus hoop. Et elu oleks huvitav,” ütles Sukles.

„Olukord on ootusärev, nagu kõigil energiamahukatel et-

tevõtetele ja kodumajapidamistele,” lausus Hestia Hotel Haapsalu Spa juht Lauri Teorein.

„Augusti elektriarve oli neljakordne võrreldes eelmise aastaga,” ütles Teorein. Lisaks elektri hinnale on 50 protsenti tõusnud soojusenergia hind ja mitukümmend protsenti muud sisendhinnad.

„Teenuste hind peab arvesse võtma sisendhindade kasvu, sisetööstuste ressurside arvelt ei ole võimalik seda vahet katta,” arutles Teorein. „Kahjuks ei ole võimalik teenuste müügihinda peegeldada kogu sisendhindade kasvu. Tarbija ei ole selliseks tõusuks valmis.”

Ettevõtjad optimeerivad

Kõikvõimalikud kokkuhoiuvõimalused on Hestias juba eelnevate koroonaaastatega kasutusse võetud. „Ettevõtjad, erinevalt valitsussektorist, optimeerivad oma kulusid kogu aeg. Keege ei raiska iseenda raha,” tõdes Teorein.

„Erasektor maksab läbi ettevõttele kinni riigi kulutused ja maksab riigiteenistujate palgad. Erasektori maksutulust tulevad ka meediast läbi käinud kavandavad päästjate ja muu avaliku sektori palgatõusud,” tõdes Teorein. „Juba jaotatakse tulu, mida ettevõtjad ei ole veel teeninud ega ka suuda teenida, kui riik siin otsustavaid samme ei astu. See lähenemine on väga lühinägelik ja seni küll tundub, et oleme oma naabritest kehvema silmanägemisega.”

Rootsi ja Soome valitsus on juba otsustanud ettevõtetele appi minna. Lootust sellele, et ka Eesti riik ettevõtetele öla alla paneb, Teoreinu sõnul siiski on. „Usun, et lõpuks siiski valitsuse silmad avanevad,” ütles ta.

Matsalu loodusfilmifestival sai sünnipäevaks punase vaiba

Matsalu loodusfilmide festivali (MAFFi) direktor Silvia Lotman koos abilistega rullis reedel Lihula kultuurikeskuse ette prooviks maha 30 meetrit tuluuut punast vaiba.

Kerge see ei olnud, sest vaip kaalub 75 kilo. „Aga tohutult hea meel on,” ütles Lotman Lääne Elule eile. „See oli pikkade aastate unistus.”

„Esilinastusel lööme 35 meetrit lahti,” ütles Lihula kultuurikeskuse direktor Tiina Lobja. Esimest korda kõndis MAFFi publik mööda punast vaipa 2018. aasta septembris, kui esilinas-

Silvia Lotman (vasakul), Tiina Lobja ja Janek Vipre punasel vaibal.

tus Joosep Matjuse „Tuulte tahatud maa”, aga toona võttis autor vaiba ise kaasa.

Tänavu rullitakse juba festivali päris oma vaip lahti vähemalt kolm korda – igal esilinastusel. Kolmapäeval esilinastub „Pesukarud, ellujäämissõdalased” – Prantsuse film pesukarudest, reedel Lihulast pärit Remek Meeli „Suur soo” – film Emajõe-Suursoost, ja laupäeval „Lagunaria” – Itaalia film Veneetsiast.

Kas vaip rullitakse lahti ka MAFFi ava- ja lõpupeoks, pole korraldajad veel otsustanud. „Peame koreograafiat harjutama

ja aru pidama, kui tihti me teda jaksame lahti ja kokku rullida,” ütles Lotman naljaga pooleks.

Punase vaiba kinkis MAFFile 20. sünnipäevaks (korraldajate unistusest teades) Lihulas tegutseva Narma vaibatööstuse omanik Janek Vipre, kes selle reede pärastlõunal Lihula kultuurikeskuses üle andis. Tegelikult oli sünnipäevi isegi kaks – Narma saab tänavu 30- ja MAFF 20aastaseks. Kümme aastat tagasi, Narma 20. sünnipäeval kinkis Vipre oma kodukohale kella, mis mõõdab aega Lihula mõisa fassaadil.

Narma paneb tänavu välja ka preemia looduse kategooria filmide parimale operaatorile. „Seda pole varem olnud,” ütles Lotman. „Aga loodusfilmifestivali parimate kaadrite jäädvustajale preemia anda on igati kohane.”

Esimene MAFF peeti Lihulas 2003. aasta septembris ja sai oma nime naabruses asuva Matsalu rahvusparki järgi, mis on Euroopa üks suurimaid linnukaitsealasid. 20. MAFF toimub Lihulas 21.–29. septembril. 26. septembrist 2. oktoobrini rändavad filmid kinodesse üle terve Eesti.

KAIE ILVES

● JUHTKIRI

Suletud ring

Ei möödu päevagi, kui me ei loeks uudiseid pankrotistunud või suurtes raskustes olevatest ettevõtetest. Kaalul on töökohad ja inimeste toimetulek. Kui elektri hind ei suudeta taltsutada, on paljudel energiama hukatel ettevõtmistel kriips peal.

Eraisikutele on päästerõngas käeulatuses, sest riigikogu võtab ilmselt sel nädalal vastu elektri universaalteenuse seaduse. Universaalteenus ei ole mõeldud tasuta või ülisoodsa elektri pakkimiseks, vaid tegemist on riigi valikmeetmega, mis peaks aitama inimesi tuleval talvel ja tagama selle, et ei tuleks maksta elektri tipuhindasid. Abiks seegi.

Juba mõnda aega on räägitud sellestki, et universaalteenust tuleks rakendada ka ettevõtetele. Paraku on need ettepanekud seaduseelnõu paranduste hulgas välja roogitud.

Riigikogu majanduskomisjoni esimehe Kristen Michali (Reformierakond) sõnul puudutasid parandusettepanekud, mille komisjon tagasi lükkas, enamjaolt universaalteenuse laiendamist ettevõtetele. „Eeskätt need ettepanekud, mis soovivad keskkonnatasusid Euroopa Liidu reeglite vastaselt ettevõtjatele või energiatootjatele kompenseerida, mida see eelnõu ei võimalda. Selleks on teised võimalused,” selgitas Michal.

Hestia Haapsalu spaa juht Lauri Teorein tuletab tänases Lääne Elus meelde, et erasektor maksab läbi ettevõtluse kinni riigi kulutused ja maksab riigiteenistujate palgad. Spaajuhi sõnul kipub olema nii, et riik hakkab juba jaotama tulu, mida ettevõtjad pole veel teeninud ega suuda ka teenida, kui riik otsustavaid samme ei astu. Teorein peab taolist lähenemist väga lühinägelikuks.

Michal on öelnud, et mis puudutab ettevõtlust, siis koalitsioonis on kokku lepitatud, et sellega tegeletakse eraldi paketiga. Meest sõnast... Kui lubatud täide ei viida, kujuneb universaalteenuse seadus Pyrrhose võiduks. Ring sulgub, sest pankrotilaine tuules kaovad töökohad ja sissetulekud.

● TEISED LEHED

Kas riik võib inimestele nende vaateid ette kirjutada?

ERR. Me nõuame oma ühiskonnas elamiseks mõnede mujalt tulnud identiteetide muutmist. Seda nõuavad ka kõige liberaalsemad ühiskonnad ikka selleks, et kaitsta igapäevase elamise vabaduse määratleda ennast Venemaa Föderatsiooni kodanikuna. Aga probleem, mis vajab ikka veel lahendust, on seotud nende Vene kodanikega, kes on Putini režiimi vastased, aga ei soovi hakata põgenikeks, vaid määratleda ennast kui Vene opositsionääre.

Ühelt poolt näen loogikat sellises õiguste piiramises, mis tuleneb otseselt tahtest määratleda ennast Venemaa Föderatsiooni kodanikuna. Aga probleem, mis vajab ikka veel lahendust, on seotud nende Vene kodanikega, kes on Putini režiimi vastased, aga ei soovi hakata põgenikeks, vaid määratleda ennast kui Vene opositsionääre.

Vene poliitilise identiteedi suhtes eitav hoiak on väga okei. Meil on selleks moraalne õigus, aga samal ajal peab iga meie tegevus eelkõige aitama meie liitlasi Vene kodanike seas. Eriti siis, kui nad on vähemuses.

● LAUSELAEN

„Kui ettevõtja teatab kõrghooaja järel, et ta ei suuda renti maksta, siis on äriplaani vale.”

Lääne-Nigula vallavanem Aivar Riisalu. Lääne Elu, 10. september 2022

Keskpannga raske võitlus inflatsiooniga

Euroopa keskpannga jõuline intressitõus euroala inflatsiooni kuigivõrd ei pidurda. Euroopa keskpank võtab ralliva inflatsiooni kontrolli alla saamist tõsiselt.

Sellise sõnumi saatis neljapäeval kogunenud keskpankurite nõukogu, kes otsustas tõsta euroala kolme peamist intressimäära 0,75 protsendi võrra. Keskpannga ajaloos on varem nii suur tõus ette võetud vaid ühel korral. Ränga intressitõusu pehendamiseks teatas keskpank ootuspäraselt, et jätkatakse varaostu-programmi raames laekuvate tagasimaksete reinvesteeringimist võlakirjaturul. Taolise „ühe käega annan, teisega võtan”-tegevuse mõte seisneb ennekõike vajaduses hoida euroala väga erineva tugevuse ja võlakoorusega majanduste jaoks laenamise hind talutaval tasemel.

Rekordiline intressitõus praeguses majanduskeskkonnas on pehmet öeldes vastuoluline. Usuvad ju analüütikud juba üsna konsensuslikult, et euroala on kas sisenenud või iga hetk sisenemas majanduslangusse, mille puhul rahapoliitikat tavaliselt hoopis leebemaks keeratakse. Kuid tundub, et praegu on keskpannga jaoks majanduslangusest veel hullem stsenaarium pikaajaline kõrge inflatsioon.

Kui lähtuda vaid inflatsiooninumbriks, siis tõepoolest – augustis ületas euroala tarbijahindade kasv juba 9 protsenti. Ilma igasuguse taustateadmise võiks see iseloomustada mõnda huugavat arengumaajandust, kus nõudluse ja pakkumise tasakaalu leidmiseks peaks keskpank hapnikukraani kärmelt koomale keerama. Ent euroala probleem on ju hoopis rekordilised energiahinnad. Nende alla toomine intressimääratõstes on kas võimatu või siis väga väga valus.

Otsides keskpannga käitumises loogikat, siis ega see polegi suunatu võitlusele energiahindadega. Pigem soovitakse ära hoida kõrgetest energiahindadest alguse saanud inf-

MIHKEL NESTOR
SEB majandusanalüütik

latsioonitõustu, mille najal prooviks lõpuks hindu tõsta kõik majanduse osapooled ja mis võiks põhjustada spiraali, mida on juba raske peatada. Ei saa öelda, et see hirm oleks alusetu: augustis tõusis ajaloo kõrgeimale 4,3 protsendi tasemele ka euroala baasinflatsioon, kust muutlike toorainehindade mõju on eemaldatud.

Aina kõrgemaks on tõstetud ka euroala inflatsiooniprognosid. Keskpannga viimaste arvutuste kohaselt kujuneb 2022. aasta keskmiseks tarbijahinnaindeksi tõusuks euroalal 8,1 ja 2023. aastal 5,5 protsenti. Keskpannga eelmises prognoosis oodati järgmisel aastal kõigest 3,5 protsendilist hinnakasvu. SEB hinnangul kujuneb järgmise aasta inflatsioon aga veelgi kõrgemaks, küündides 6,3 protsendini.

Keskpank on oma kommunikatsiooniselge: intressimäärade tõus jätkub ka edaspidi. Suure tõenäosusega tõstetakse intressimäärasid 0,5 protsendi võrra nii oktoobri kui ka detsembri Euroopa keskpannga nõukogu kohtumisel. Selle tulemusena kerkib hoiuste intressimäär 1,75 protsendi tasemele. Viimati olid intressimäärad Euroopas nii kõrgel 2009. aasta hakul. Samas panustavad turud praegu sellele, et oluliselt üle 2 protsendi intressimäärad ei tõusegi ning ühel hetkel võib majanduskasvu inustamiseks oodata pigem isegi väikest kärbet.

Lõppeval nädalal avaldas augusti tarbijahinnaindeksi numbrit ka statis-

tikaamet, mille põhjal kallines tarbijakorv aastaga ligi 25 protsenti. Kuigi endiselt on hinnakasvu peamine vedaja energia, siis on sisendhindade tõus üle kandunud ka kõikjale mujale. Nii kallines väljas söömine ja majutus aastases võrdluses enam kui 19 protsenti, majapidamiskulud 15 protsenti, vaba aja veetmine 12 protsenti ja isegi riided-jalatsid 9 protsenti. Inflatsiooni taandumise märke pole veel oodata, sest kui suurim hinnatõusu panustaja – elekter – maksis mullu septembris 120 eurot MWh, siis viimasel nädalal on Nord Pooli päevane keskmine hind olnud umbes 300 eurot MWh eest. Vähemasti majapidamiste jaoks on teatavat leevendust oodata oktoobris, kui peaks kehtima hakkama valitsuse plaanitud energiatootest pakett. Samas, näiteks elektri puhul tähendab 50 eurot/MWh kompensatsioon praeguse hinnataseme juures endiselt vähemalt kahekordset hinnatõusu mullusega võrreldes.

Igasugu mõistlike inflatsiooniprognoside koostamise muudab praegu võimatuks energiahindade asjus valitsev määramatus. Praegu pole olemas inimest, kes isegi umbkaudu suudaks prognoosida maagaasi ja seega ka elektri hinda järgmisel aastal. Valdav arvamus on siiski, et hinnad jäävad äärmiselt kõrgeks ka 2023. aastal. Elukõige valitseb energiahindade üle poliitiline määramatus – millised on arengud Ukrainas, kas ja kui palju saabub Venemaalt gaasi ja mida võtavad energiahindade piiramiseks ette Euroopa liidrid. Eesti jaoks on 2023. aasta põhistenaarium hoogne, ent ühekohaline inflatsioon. Väikest lootust energiahindade mõõdukale langusele – mis Eestis võiks tulla deflatsiooni põhjustada – ei tuisa siiski lõplikult maha matta.

● Praegu pole olemas inimest, kes isegi umbkaudu suudaks prognoosida maagaasi ja seega ka elektri hinda järgmisel aastal.

Eestit ootav pimedus ulatub elektripirnist kaugemale

Aegu on aru saada, et haridus ja kultuur on samasugune riigikaitse küsimus nagu tankidiviis või tiptasemel õhutorje. Õpetajate Leht avaldas 26. augustil rodu nukraid fakte. Õpetajakoolituse läbinuist lähevad kooli tööle ainult pooled ja nemadki on nelja-viie aasta pärast läbi põlenud. Üle poole haridustöötajatest on viimasel ajal mõelnud töölt lahkumisele.

2019. aasta valimiste eel lubas Keskerakond, et tõstame kooliõpetajate keskmise palga 2000 euroni kuus. Hindasime, et see suurendaks õpetajate motivatsiooni ja õpetamise kvaliteeti. Samuti suurendaks see ameti atraktiivsust. Praegu sellest summast muidugi enam ei piisa, vaid õpetaja töötasu peaks ligikaudu niisugusest numbrist algama.

Tänavu prognoositakse õpetaja keskmiseks palgaks 1718 eurot ja miinimumpalgaks 1400. Palk on tõusnud, aga liiga aeglaselt. Selline tasu ei ole praeguse inflatsiooni tingimustes Eesti riigile väärakas. Sama ebaväärakas on olukord, kuhu on asetatud meie koolijuhid – aina sagedamini tuleb paratamatusest tööle palkata inimesi, kelle oma haridus piirdub gümnaasiumiga ja puudub ettevalmistus pedagoogiliseks tööks. Millised helgest tulevikust ja eestikeelsele õppele üleminekust me siin kõ-

MARKO ŠORIN
riigikogu liige,
Keskerakond

neleme? Haridusest oleneb lõpuks kõik, ka ettevõtete käekäik ja majanduse õitseng ehk Eesti riigi areng ning konkurentsivõime.

Eestikeelset kirjasõna ähvardab väljasuremine. Toimetulekuraskustesse sattunud kirjanikud on viidud viimase piirini. Kui nii tüüpe olend nagu kirjanik ähvardab valitsust mäsuga, on midagi ikka väga viltu. Tänavu juunis said autorid šoki, et koroonaaegajal ajutiselt tõstetud laenuhüvitise eelarve on taas tõmmatud 2004. aasta tasemele, ja seda veel raamatukogude teema-aastal!

Eestis jagatakse 1600 hüvitist taotleja vahel 123 000 eurot (miinus tulumaks). Üle poolte 1600 autorist said tänavu hüvitist alla 20 euro! Põhjamaad jagavad oma autoritele meie kübekesega võrreldes ulmesummasid: Soome 14, Rootsi 17 ning Norra 13 miljonit eurot. Seda kõike, nagu Soome on põhjendanud, väikese keelekultuuri hoidmise nimel. Kas meie rahvas seda ei vääri?

Eesti kirjanike liit on riigikogu kultuurikomisjonile saatnud kirja,

mis sisaldab karmi ähvardust: muuta autoriõiguse seadust, et raamatukogudel kaoks õigus teoside autori loata laenuada. See tähendaks suurele osale eestlastele emakeelse kirjavara kättesaamatuks muutumist.

Laenuatustasu maksmine ei ole boonus, toetus ega preemia, vaid riigi kohustus Euroopa Liidu direktiivi ja Eesti autoriõiguse seaduse kohaselt. Kirjanikele tuleb korvata raamatulaenuatuste tõttu saamata jäanud sissetulek.

Laenuatustasust rääkimine on tähtis, sest raamatute kaanehindad kerkivad tasemele, kus arvete ja toidukorviga kimpus olevad inimesed neid enam osta ei jõua ning laenamine on ainus võimalus. Alla 25 euro uusi teoseid naljalt ei leia ja 40–60 euro tuuri küündiv kaanehind ähvardab muutuda tavaliseks. Kirjastajate sõnul on trükikulud ülehelikiirusel tõusnud, kuna paberi hind on defitsiidi tõttu kerkinud 100 protsenti.

Nii kirjanikke kui ka lugejaid aitaks raamatute käibemaksu alandamine, millest Reformierakonna rahandusminister Keit Pentus-Rosimannus millegipärast kuulda ei soovi. Sooja toa ja supipaja kõrval ei tohi ära unustada vaimutoitu. Just kekulisel ajal on see eriti oluline.

● Põhjamaad jagavad oma autoritele meie kübekesega võrreldes ulmesummasid: Soome 14, Rootsi 17 ning Norra 13 miljonit eurot.

Šaakal jääb nähtamatuks

Šaakali murtud lammastest pole keskkonnaametisse tänävu teatatud, läinud aastatel jäi šaakali murtud loomadest teateid järjest vähemaks. „Eks nad ikka murravad, aga pole stiimulit teatada,” ütles keskkonnaameti looduskaitse peaspetsialist Tõnu Talvi.

Hundi murtud lammaste eest saavad talunikud kahjutasu, šaakali murtud loomade eest mitte.

Erinevalt hundist on šaakal lindprii – jahihooajal tohib teda küttida piiramatult, aga ka jahimehi ta ei huvita – loom on kaval, teda on raske tabada ja trofeena pole ta hinnas.

2019/2020 küttisid jahimehed terves Eestis 15 šaakalit – Läänemaal üheksa ja Pärnumaal kuus. Samal hooajal lasti Eestis 64 hunti (Läänemaal kaks). Mullu küttis Eestis 55 hunti, Läänemaal kuus.

Kaie Ilves

Nigula talu perenaine Krista Vilta tõi pärast huntide rünnakut lambad tagasi kodulähedasele karjamaale.

KAIRE REILJAN

TAPATÖÖ

Hundid rüüstasid Haapsalu külje all lambakarja

Haapsalust kümme kilomeetri kaugusel asuva Nigula talu perenaine Krista Vilta leidis nädalavahetusel karjamaalt üle tosina murtud lamba.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

„Kui mina kohale jõudsin, siis 14 leidsime,” ütles Vilta Lääne Elule esmaspäeval. „Kaks vigastatud on laudas. Ülejäänud kosuvad kodus karjamaal.”

Nigula talu üle 90pealine lambakari oli kodust mõne kilomeetri kaugusel karjamaal, kuhu loomad suveks viidi. Laupäeva hommikul helises Nigula talu peremehe Vallo Vilta telefon ja naaber teatas, et leidis murtud looma. „Läks pool tunnikest mööda ja tuli uus kõne, et oi-oi, neid on palju-palju,” ütles Krista Vilta. Lambaad oli maha joostud. „Kas tulid hundid läbi või lambad, kes seda teab,” ütles Vilta.

Kahest lambast olid vaid korjused järele, murtud loomi vedele üle kogu nelja hektari suuruse karjamaa – selle ja eelmise aasta talled, üks vana lamma. Kaheksa aastat lambaid pidanud Viltade karjas pole hundid varem käinud. „Esimest korda oli kar-

jamaa kodust eemal, kuigi sealgi asuvad elumajad lähedal – kahel pool metsatuka taga,” ütles Vilta. Loomi piiras nelja traadi elektrikarjus.

Üks pesakond kindlasti

Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakonna spetsialist Marko Kübarsepp ütles Lääne Elule, et selles piirkonnas elutseb üks pesakond kindlasti. Kui palju hunte maakonnas on, pole täpselt teada. „Meil on hundikarju, kes liiguvad kolme maakonna vahet,” märkis Kübarsepp. „Aga neli pesakonda kindlasti, kui mitte rohkem.” Huntidel võib sündida korraga 5–8 kutsikat. Kümne aasta lõikes pesitseb Eestis keskmiselt 25–26 pesakonda (üle 200 hundi). Arvukus on Kübarsepa sõnul stabiilne ja hunte pole nii palju, et neid tuleks rohkem küttida. „Kui arvestada, et 35–40 protsenti kütitakse igal aastal ja loomulik suremus peale selle, siis pooled populatsioonist saavad igal aastal hukka,” ütles Kübarsepp.

Jahimeeste sõnul annab keskkonnaamet hundilube selgelt liiga vähe. „Selge on see, et hunte on Läänemaal palju,” ütles Läänemaa jahindusklubi esimees Endrik Raun. Rauna sõnul peaksid jahimehed saama hundilubade asjus rohkem kaasa rääkida. Nigula talu jääb Lõuna-Läänemaa ohjamisalale, kus mullu tohtis küttida kolm hunti. Teisele poole maanteed jäävale Põhja-Läänemaa ohjamisalale hundilube ei antud. Kolm hundiluba said mullu Lääne-Pärnumaa (Lihula, Massu, Tuudi, Koonga, Löpe) jahimehed. „Kõik kuus kütti ära üsna kiiresti. Huntide arvukus on kõrge,” ütles Raun.

Mitu hunti tänävu tohib küttida, pole otsustatud. Hundijaht kestab 1. novembrist veebruaril lõpuni.

Keskkonnaameti looduskaitse peaspetsialist Tõnu Talvi ütles Lääne Elule, et Läänemaa oli tänävu seni huntidest puutumata jäänud – ühtegi teadet murtud lammastest polnud laekunud.

Nigula talus murtud loomad ei olnud esmaspäeva hommikuks veel registreeritud. Mullu murdsid hundid Läänemaal 48 lammast, suurem jagu Lääne-Nigula vallas. „Turvalepa, Nigula, ka Puise,” ütles Talvi.

Sügisel murravad rohkem

Üle terve Eesti on hundid tänävu murtud üle 300 lamba. Sügisel murravad hundid rohkem, sest toiduvajadus on suurem – kevadised kutsikad lähevad piimatoidult üle lihatoidule. „Levinud arvamus, et sügisel hakkavad hundid kutsikatele murdmist õpetama, on täiesti vale,” ütles Talvi. Kevadised kutsikad on praegu alles lapsed, kes ei murra. „Passivad kusagil turvalises kohas ja ootavad. Vanemad – ja kui karjas on vanemad õdesid-vendi – käivad jahil, toovad maos kutsikatele toitu ja oksendavad välja,” ütles Talvi.

Jahil käima hakkavad kutsikad aastavahetuse paiku ja jaanuari alguses.

Tiiu Kammiste fotonäitus avas Linnapea salongi

Reede õhtul avas Haapsalu tuntud hobifotograaf Tiiu Kammiste oma näituse Haapsalu uues näitusepaigas – Villa Fannyhofi Linnapea salongis.

Villa Fannyhofi, nagu seda hiljuti põhjalikult restaureeritud maja Posti tänava ääres nimetatakse, laskis 1905. aastal ehitada hilisem Haapsalu linnapea Voldemar Pöldots. Torniga maja omandas eelmisel aastal sakslane Michael Harter, kes on praegu hoone korrastamisega lõpusirgel.

Kui suuremas osas majast on külaliskorterid, siis maja esimesel korrusel on tänavalt sissepääsuga ja avalikuks kasutuseks mõeldud Linnapea salong, mis reedel näitusega pidulikult avati.

Harter tahab jätta Linnapea salongi haapsallastele avatuks. „Ma tahan sellele linnale midagi tagasi anda, mitte selle pealt teenida – minu sissetulek tuleb ööbijatelt,” ütles omanik.

Villa Fannyhof omanik Michael Harter koos näituse avanud Tiiu Kammistega.

ANDRA KIRNA

Harter ütles, et kuna salongi kasutamine on tasuta, ei ole tal kavas salongi haldamiseks ühte kindlat inimest palgata. „Salongi kasutamine peaks olema vabatahtlike õul. Berliinis oleks niisugune pakkumine kohe vastu võetud, aga minu kogemuse järgi eestlased häbenevad natuke-

ne,” ütles Harter. Ta näeb Linnapea salongi võimalike üritustena loenguid, teemapäevi, väiksemaid kontserte või näitusi, samuti hoiab ta ukseid lahti klubilisele tegevusele.

Tulundusüritustelt, nagu näiteks veinidegusteerimised või muud sääraseid, ootab ta siiski

stümboolset tasu, mis kataks ruumi halduskulud. „Tavaliselt, kui tuleb kinnisvaraarendaja, teeb ta midagi selle kinnisvara rentnikele mõeldud ja ülejäänud linnaelanikele pole sinna enam asja. Mina olen linnaplaneerija ja tahan, et see oleks vaba saal. Tahan, et maja ja saal oleks täis elu, et haapsallased võtaks initsiatiivi ja ütleks, et ma tunnen kedagi, kes teeb muusikat ja me teeme kontserdi siin,” ütles ta.

Esimeseks ettevõtmiseks Linnapea salongis ongi Harteri ammu soovitud Tiiu Kammiste fotonäitus „Naine on Jumala teine viga”. Näitusel on väljas Kammiste portreefotod ja aktid, mida fotograaf näitab avalikkusele esimest korda. „Enamik neist on pildistatud aastate jooksul Haapsalu fotoklubi fotopuhkustel,” ütles Kammiste.

Fotonäitust Linnapea salongis saab vaadata laupäeviti ja pühapäeviti.

ANDRA KIRNA

Kodukant Läänemaa otsib aasta küla ja külaliigutajat

Kodukant Läänemaa annab sel aastal esimest korda välja Läänemaa aasta külaliigutaja tiitli, et esile tuua aktiivseid külaelu eestvedajaid.

„Külaaktivistide roll küla või piirkonna ellujäämises ja arengus on ülioluline. Et maapiirkonnas elu edeneks ja inimeste silmad säraksid, on vaja inimest, kes näeb kaugemale oma koduvärvast. Kelle käed, süda ning teod on avatud ka naabritele, kogukonnale,” tutvustas Kodukant Läänemaa juhatuse esimees Merle Mäesalu külaliigutaja konkursi.

Aasta külaliigutajaks nimetatakse Läänemaal just maal tegutsevat kogukonda eestvedajat, kelle panus oma kodukoha ja/või piirkonna arengusse ning kogukonna hoidmisse on märkimisväärne, kes korraldab ak-

tiivselt oma kodukandi külaelu ja on eeskujuks teistele.

Samal ajal kuulutas Kodukant Läänemaa välja ka Läänemaa aasta küla konkursi. Läänemaa aasta küla, nagu ka aasta külaliigutajat valitakse üle aasta – aasta enne Eesti küla- ja maapäeva.

Läänemaa aasta küla auhind antakse küla, küla- ja piirkonnale või alevikule Läänemaal, mis on saavutanud nähtavaid tulemusi külaelu arendamisel. Konkurssidele saavad 16. oktoobrini kandidaate esitada kõik soovivad, ka kohalikud omavalitsused. Kandidaate hindab seitsmeliikmeline komisjon, kuhu kuuluvad kõikide Läänemaa omavalitsuste ja SA Läänemaa esindaja ning kolm inimest Kodukant Läänemaa meeskonnast.

ANDRA KIRNA

LÜHIDALT

Sõjahaudade komisjon lubab Tuudi säilmed ümber matta

Sõjahaudade komisjon on otsustanud, et 40 sõjahauda tuleks Eestis üles kaevata ja säilmed kalmistutele ümber matta. Nende seas on ka Läänemaa vallas Tuudil asuv sõjahaud.

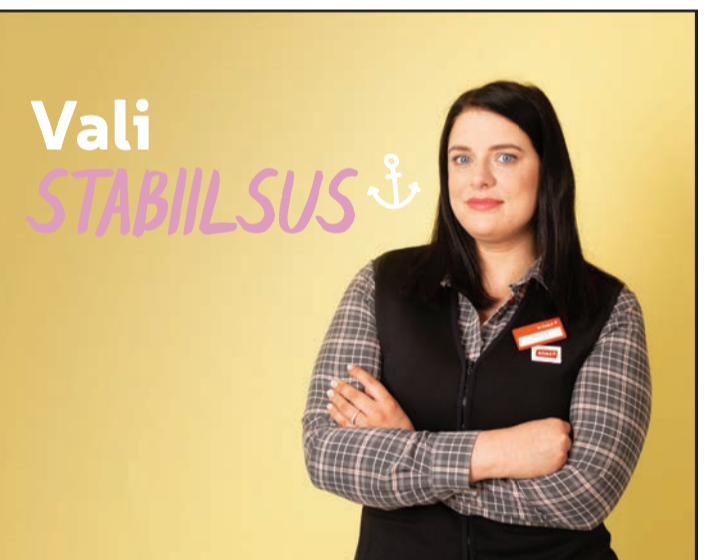
Tuudi sõjahaud on Läänemaa valla sõjahaudadest ainus, mis ei asu kalmistul. See paikneb küla- ja maapiirkonnas. Saadud teada, et sõjahaudade komisjon on otsustanud, et 40 sõjahauda tuleks Eestis üles kaevata ja säilmed kalmistutele ümber matta. Nende seas on ka Läänemaa vallas Tuudil asuv sõjahaud. Tuudi sõjahaud on Läänemaa valla sõjahaudadest ainus, mis ei asu kalmistul. See paikneb küla- ja maapiirkonnas. Saadud teada, et sõjahaudade komisjon on otsustanud, et 40 sõjahauda tuleks Eestis üles kaevata ja säilmed kalmistutele ümber matta. Nende seas on ka Läänemaa vallas Tuudil asuv sõjahaud.

Sõjahaudade ümbermatmise tegeleb Eesti sõjamuuseum. Sõjamuuseumi direktor Hellar Lill ütles ERRile, et ümbermatmine on ajamühukas ja tähendab muuseumile ka mitmekümne tuhande euro suurust kulu, sest üldjuhul tasub ümbermatmise kulu sõjamuuseum.

Seni on jõutud ümber matta kuus sõjahauda.

Punamonumendid lasi Läänemaa valla sõjahaudadel eemaldada augusti lõpus. Monumendid viidi Virtsu muuseumi juurde. Hauatahiste teiselaldamise on üldjuhul tasunud omavalitsused.

Kaire Reiljan

Meil on Sulle suurepärase pakkumine

Tule Haapsalu Mini või Haapsalu Supermarketi Rimisse teenindajaks või pagar-teenindajaks

Pakume:

- täis- ja osakoormusega tööd - tähtajatult töölepingut;
- individuaalset väljaõpet;
- Rimi kaardiga lisaoodustust Sulle ja Sinu sõbrale 5-15%;

Kui oled:

- iseseisev, positiivne, kohusetundlik, ja töökas, liitu Rimi perega.

Oma soovivaalduks palun saata: personal.cv.ee@rimibaltic.com tel 523 8447

SINU VALIKUID VÄÄRTUSTADES

● VINTAGE WEEKEND

Kostüümipidu vallutas nädalavahetusel Haapsalu

Festival Vintage Weekend oli kantud üsna samast hõllandusest mis 16 aastat toimunud nostalgapäevad.

ANDRA KIRNA
andra@le.ee

Tänavuse nimevahetusega vabanes festival oma punavõimu meenutavast kihistusest. Mõnes mõttes alustas uuesti algusest, jätkates juba tuntut. Ingliskeelne nimi vaatab läände ja aitab mööda minna praegu nii häirivaks muutunud punavõimumälestustest.

Festival ei varjanud aga kuidagi oma päritolu – reede õhtul alustasid korraldajad kalli kadunukese – nostalgapäevade – muldasängitamisega. Mõtet selle tseremooniaga uude festivali purjetada veeretas korraldaja Roman Sultangirejev viimase nädalakese. Tseremoonia viis läbi, samuti juhatas laupäeval lossiplatsil vägesid Gustav Reinop.

Festival algas öösõidu ehk vanade autode liikumisega läbi Haapsalu linna.

Nõukavaba nostalgia

Nii nagu korraldajad üles kutsusid, puudusid festivalilt töepoolset punavõimu sümbolid – kunagised militaar- ja korrakaitsejõudude vormid, orndid ja märgid, mis seda perioodi iseloomustavad. Kõik muu – olme, esteetika, mood ja sõidukid – oli endiselt au sees.

Kõige enam pelgasid nii ametnikud kui veidi ka korraldajad seadust, mis Eestis agressori sümbolika keelas. Olid ju varasemad festivalid kõikvõimalike nõukaaegsete vormikandjate üle nalja viskamisega tuntud. „Käisime kõik lahtiste silmadega mõlemal päeval ringi. Me tõesti ei näinud mitte midagi sellist kusagil. Ei müüjatel ega autodel,” ütles Sultangirejev. „Inimesed ei ole rumalad,” arvas korraldaja Eve Merima. „Kui ei, siis ei. Ei ole vaja nende eest mõelda ega üle reageerida,” lisas ta.

Vintage Weekendi korraldajaid üllatas osalejate rohkus. Väike kartus, et vanad nostalgitsejad uut festivali kohe omaks ei võta, ju oli. „Reedeõhtusele kontserdile tellisime 200 käepaela, need said aga suhteliselt ruttu otsa,” ütles Merima. Ta lisas, et edasi märgistati neid, kes tahtsid sisse-välja liikuda, kuupäevatempliga käel. „Teiseks päevaks oli, arvestades ansambli Regatt kuulsust, võetud 400 käepaela. Ei teagi, palju inimesi käis, äkki 600,” pakkus Merima.

„Juba See teatri õuel oli hoogne tantsulka, sees aga „puud surevad seistes“-olukord,” tõdes Merima. Ta lisas, et tegelikult mahtus ka sees ikka tantsima küll. Inimesed olid talle rääkinud, et tekkis õlg õla tunne, millest kaks aastat puudus on olnud. Omamoodi elasid festivalile kaasa ka need Haapsalu ettevõtjad, kes ise laadal ei toimetanud. Isegi Tai söögikoht Smiley Chilli

Moedemonstratsioonile värbasid korraldajad stilsemaid külalisi autonäituselt ja vanavaralaadalt.

3 X ANDRA KIRNA

pakkus hapukapsasuppi, kiluvõileiba ja pannkooke hapukoorega. „Haapsalu ettevõtjad on harjunud ühel sügisel nädalavahetusel minevikulainele häälestuma,” ütles Sultangirejev. Merima peab plaani, kuidas koos mõne väiksema hotelliga hakata müüma Vintage Weekendit pakette koos ööbimise ja ürituste piletitega.

Lossiplatsi autonäituse sisustas peamiselt Laitse rallipargi vanade autode kollektsioon. Lisaks külalised, kes olid kohal oma unikaalsemate sõiduautodega.

Kuus kohta kahes reas

Noormehed, kes lahkel oma hiigellaia ja helepunast „ameeriklast” pildistamiseks lubasid, rääkisid, et sõiduvahend on just Vintage Weekendiks ostetud. „Me tegelikult vuntsime üles üht vana Vene autotööstuse eksemplari, aga see siia nüüd ei sobinud,” rääkis omanik, kellele oli just pakutud edevast erupunast Cadillaci. „See sõidab, me ei pidanud teda üldse vuntsima. Kütuse näidik ütleb küll kogu aeg, et paak on täis. Oleme igaks juhaks pea kõigis tanklates natuke juurde kalkanud. Praegu sõidab. Kes teab, aga äkki näidik ikka töötab,” lootis peremees.

Kuigi auto mõõtmed on suured, ei tähenda see omaniku sõnul, et sõiduvahendiga tuleb mitu kilomeetrit enne ristmikku pöörama hakata. „Tal on oma mõõtude kohta ootamatult väike pöörderaadius. Muide, sel autol on nii ees kui ka taga ametlikult kolm istekohata. Tegime siin linna peal ühele seltskonnale väikese tiiru, las prouale jääb see sünnipäev eriti meelde,” jutustas lahke omanik just enne, kui ajakirjaniku silma alt nimepidi tutvumata kadus.

Autonäitusel sai näha ka Lvivi tehases toodetud LAZ-bussi.

Klassikalist festivali paraadi sel aastal ei toimunud, oli vanade sõidukite vaba kulgumine mööda teantud marsruuti Vasikaholmi parklast, kuhu laupäeva hommikul koguneti, lossiplatsile. Teeveeres oli kaasaelajaid küll võibolla veidi hõredamalt kui varem, kuid lehvitajaid siiski leidus.

Vasakult teine lapsevanker on tõeline uunikum. Niisuguseid toodeti pärast sõda Eestis.

Laupäeva mahtusid veel lapsevankrite ja moedemonstratsioon lossiplatsil ja vanavaralaat Krahvias. „Kõik, kelle me platsilt moenäitusele meelitasime, tulid ka,” ütles Merima. „Sel aastal oli ikka väga palju kostümeeritud rahvast ja inimesed olid kodus põhjalikult valmistunud,” tõdes Sultangirejev. Lapsevankrite esitlusel lõi kaasa Raili Sule sõpruskond Raplast.

Suusad koos karkudega

Jõgeval tegutsev sõiduõpetaja Toivo Kütt tuligi just autonäituse pärast ja jäi väga rahule. „Pole varem käinud, väga uhked masinad on. Eks mõni neist ole justkui mujal nähtud ka, aga ega sest küllalt saa,” arvas ta.

Vanakraamilaadal lõi kaasa LC Haapsalu Valge Daam, kes müüs heategevuse rahastamiseks vanu haid viinereid kapsaga ja õunakooki. Kohal oli ka Koogikiirabi, õunu ja pirne müüs Ants Ale, kes on algusest peale nostalgapäevade korraldajatele nõu ja jõuga abiks olnud.

Keila Veskimees müüs vanamoodsaid rasvapirukaid, mis olid sama rasvased ja ebatervislikud kui aastate eest. Ajakirjaniku mälu järgi küll üleüldse mitte autentsed, sest maitsesid head.

Tuleb tõdeda, et festivali vanavaralaadalt ei saanud seekord tõesti osta ei „täitorni” ega Lenini kuju.

Veel mahtusid nädalavahetuse autode orienteerumine, kus

Haapsalu ajalooliselt oluliste punktide läbimiseks tuli arvestada umbes 100kilomeetrise läbisõiduga. Kokku tegi katsumuse läbi paarkümmend autoseltskonda. Neist kahel paremal õnnestus leida kõik 55 kontrollpunkti, mõni aga pidi leppima ainult ühe kontrollpunktiga.

Pühapäeva jäi vanavaraoksjon See teatri toetuseks. „Visu puusad müüsi maha, komplektis karkudega,” oli Merima rahul.

Sultangirejev on juba kindel, et järgmisel aastal 7.–9. septembril tuleb midagi. „Eialgu mõtleme, et sama,” arvas ta. Aga kuidas täpselt, sellega läheb veidi aega. Enne tuleb korraldajail tänavuse aasta kogemused läbi mõelda.

OST

Ostame SANGLEPAPALKI ja HAAVA-PALKI. Min. 18 cm läbimõõtu. UUED HINNAD! Tee ääres müüja juures. Sanglepapalk 65 €/tm ja haavapalk 75 €/tm. Meie korraldame veo. Kui- jõe - Lääne-Nigula vald, 90903 Läänemaa. Palume helistada Bo Stenholm / OÜ VÄVARIS. Tel 5622 3870, bostenholm2000@gmail.com.

Musta ja värvilise vanametalli kokkust aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan vanu raamatuid, maale, graafikat, münte, postkaarte, paberaha, mööblit, nõusid, märke jne. Tel 5829 9810.

MÜÜK

Müüme põrandat, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa kuiva ja märga küttepuud. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Kuiv leht- ja okaspuu ning toores okaspuu. Pikkused 50, 40 ja 30 cm. Vedu 3-7 rm. Tel 505 5203 või 516 4278.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Kampaania! Otse tootjalt Premium pellet 6 ja 8 mm, pakitud kase puitbrikett, turbabrikett, pakitud kivisüsi, kuivad kütteklotsid võrgus. Vedu tel 506 8501.

Müüa 3 meetrist küttepuud must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimum kogus 15 tihumeetrit. Lisainfo telefoni teel 5829 3564.

Küttepuu al. 95 (märg), poolkuiv 115 (must lepp), kuiv puu 120 €/rm. Puud kotis al. 4,50 €. Eriti hea hind küttepuumetsale. Ostame võsa. Puhastame kraave, krunte ja heinamaid võsast. Ostame raieõigust. Hea hind. Kriske OÜ, tel 5648 6058.

KINNISVARA

Põllumajandustootja ostab põllu- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu- ja metsamaad üle Eesti. Parim hind ja kiire tehing. Tel 509 6173, Andrus.

TEENUS

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Katuse turvatööd müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Salvkaevude puhastamine, remont ja rõngaste vahetamine. Tel 5840 0240.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Soojustamine PUR-vahuga vundamendist katusest. Kontakt: tel 529 5156.

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisaplekke. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Teeme ehitustöid. Põrandat, seinet ja lagede ehitus. Vannitubade ja WCde remont. Maalri- ja plaatimistööd. Kontakt: 5697 5216, Lääne Saamees OÜ.

Septikute ja kogumismahutite tühjendus ning kanalisatsiooniuummistuste likvideerimine, septikute paigaldus, kaevetööd, fekaalivedu ja söelutud mulla müük. Tel 518 0091.

Telerite ja elektroonika remonditöökoda Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9-18 ja laupäeval 9-14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Katusefirma Arku Ehitus Al OÜ. Katuste renoveerimine, profiilpleki paigaldus, vihmaveesüsteemide, lisaplekide ja turvaelementide paigaldus. info@arkuehitus.ee, www.arkuehitus.ee, tel 5394 7498.

Viin ära vanarauda, oksi, ehitusprahti, mööblit jm. Teen lammustus- (kuurid, ahjud jne) ja ehitustöid. Keldrite ja garaažide puhastus. Tel 5802 9660.

TÖÖPAKKUMINE

K-Hoppe OÜ pakub tööd katuste ehitamisel. Vajadusel väljaõpe kohapeal. Töö aastaringne ja ametlik. Info tel 502 1321, katused@k-hoppe.ee.

Toimetus kuulustuste sisu eest ei vastuta.

Kas nägid või kuulsid midagi huvitavat?

Saada vihje veebis
www.le.ee
või meiliaadressil
info@le.ee.

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED HAAPSALU

R, 16. septembril kl 9 hommikupalvus. Teenib teol Siim Kalas (Jaani kirik). Koguduse kantselei (Kooli 6) on avatud reedel kl 10-13. Info 5809 3633 (Küllike Valk).

LÄÄNE-NIGULA

N, 15. septembril kl 9.30 hommikupalvus kogudusemajas. P, 18. septembril kl 12 jumalateenistus armulauaga.

MARTNA

N, 15. septembril kl 18 laulukooriproov (kogudusemajas). P, 18. septembril kl 13 jumalateenistus armulauaga (kirikus). Koguduse diakooniamüük ja kantselei on avatud T kl 10-13. Rohkem infot 5809 3633 (Küllike Valk).

RIDALA

P, 18. septembril kl 15 jumalateenistus armulauaga; kl 16.15 leiritund (kirikus). P, 25. septembril kl 13 pühapäevakoolitund (pastoraadis); kl 15 jumalateenistus armulauaga (kirikus). Leirikusest osa võtuks helista 5809 3633 (Küllike Valk) või kirjuta ridala@eelk.ee. Koguduse kantselei avatud K 16-18. Vaata ka ridala800.ee.

KULLAMAA

N, 15. septembril kl 10-14 kantselei avatud kogudusemajas. P, 18. septembril kl 11 15. pühapäev pärast nelipüha jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: tänuilikkus. Teenib õp Kari Tynkkynen ja oreil Ivi Küla.

PIRSALU

P, 18. septembril kl 13 15. pühapäev pärast nelipüha. Jumalateenistus armulauaga ja ristimine kirikus. Teema: tänuilikkus. Teenib õp Kari Tynkkynen ja oreil Ivi Küla.

KARUSE

Jumalateenistused toimuvad iga kuu 1. ja 3. pühapäeval algusega kl 14 Karuse kirikus või talvekirikus.

Regionaalhaigla Verekeskus

DOONORIPÄEV HAAPSALUS

19. septembril kl 10.30-14.30
Haapsalu kultuurikeskuses
(Posti 3, rõdusaal)

Võta kaasa isikut tõendav dokument!

Tule doonoriks, kui oled terve, puhanud ja söönud, kehakaaluga üle 50 kg, 18-60aastane.

verekeskus.ee f Doonorid ja Sõbrad

LÄÄNEMAA LOOMADE VARJUPAIK

ANNETUSE SAAD TEHA, HELISTADES

900 7000 - TOETAD 5 EUROGA

900 7125- TOETAD 25 EUROGA

VARJUPAIKADE MTÜ

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada **LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSEST**

Psühholoogiline nõustamine 515 9572 / 5560 2367

Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (eesti k) – 5671 4273
Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (vene k) – 552 0094

Esmatasandi juriidiline nõustamine – 5886 4994 iga T kl 10-12

Nõustamine toimub telefoni teel, veebis või asukoht kokkuleppel nõustajaga Nurme 2 või Kastani 7, Haapsalu.

Täpsem teave laanemaakriisiabikeskus.weebly.com

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis www.abikassa.ee.
E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

LVÜ Läänemaa vähiühing on pakkunud oma liikmeile ja nende peredele tuge juba üle kümne aasta. Oleme tänulikud abi ja toetuse eest. Läänemaa vähiühing, SEB EE621010220047448013.

Teatame kurbusega, et lahkus abikaasa

VERA PRUDCHENKO
1.2.1947-12.9.2022.

Omaksed

Ärasaatmine kolmapäeval, 14. septembril kell 11 Haapsalu haigla leinatoast, Vaba 6.

Avaldame kaastunnet Jüri Tšagini perele

abikaasa, isa ja vanaisa surma puhul.

HÜ Paju majarahvas

Vaikselt kustus elutuli, põlema jäi küünlaleek...

SUDOKUD

6		3		1		7		2
				5	8	2		
		1				5		
8			2		6			1
7			1		3			6
		5				2		
			9	2	5			
9		7		3		6		5

9	2						8	4
				3				
4		6	9		1	2		5
		7				1		
			7		6			
			5				8	
2		3	1		5	9		8
				7				
5	1						4	3

HINGEVIIL MATUSEBÜROO

BÜROO AVATUD E, T, N 10-15 LIHULA MNT 27, HAAPSALU, MUUL AJAL KOKKULEPEL.

Tel 5846 1111
www.hingeviil.ee
hingeviil@gmail.com

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, hauahooldus, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 46 1111).

Renoveerime hauaplatse ja teeme hooajalist hooldust Haapsalus ja Läänemaal. Hinnapakumine ja info: hingeviil@gmail.com / 5846 1111

TUHASTAMISMATUSED JA HAUAMATUSED

LÄÄNEMAA MATUSEBÜROO OÜ

Kooli 4, Haapsalu
tel 473 7210

24 h lahkunu transport külmikusse, tel 514 6239.

Info tel 554 3471.

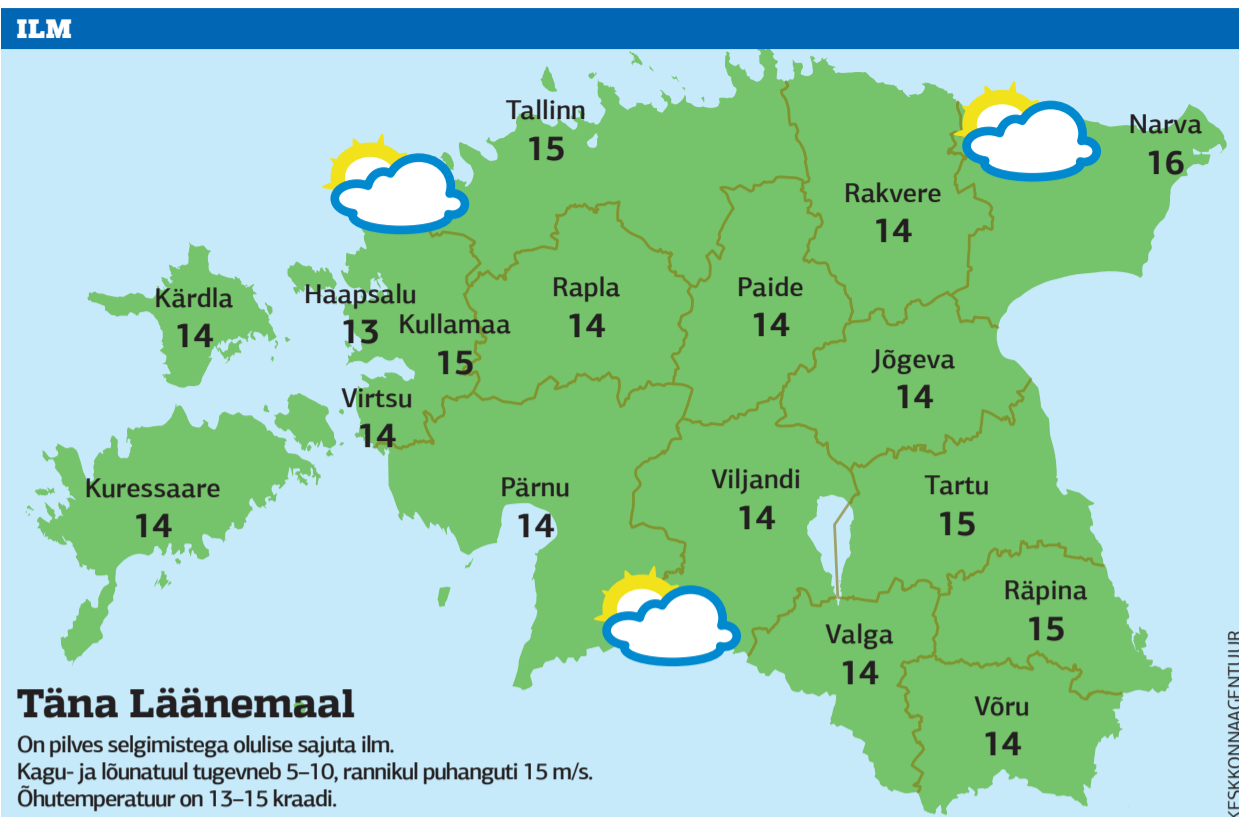
MAIE ARRO

Österbyst sai jalgsi Haapsallu

Kuiva jalaga nädalavahetusel Noarootsist otse Haapsallu küll ei saanud, kuid Haapsalu lahe vesi oli nii maas, et Österby sadama juures oli meri tavapärasest veepiirist kohati saja meetri võrra taandunud. „Ehk 70 meetrit, mõnel pool vähem, mõnel pool rohkem,“ hindas merepõhja pildistamas käinud Maie Arro.

„Aeg-ajalt ikka näeb sellist pilti ja saab merepõhjas jalutada,“ ütles Arro. „Olen ka varem sellist pilti näinud, et vesi kadunud. Aga ei mäleta, et oleks nii pikalt nii kuiv olnud. Mina läksin mööda merepõhja Einby poole, Haapsalu poole nii pikalt Österby sadamast poleks saanud, aga Einby poolt vast oleks saanud küll.“

Rohuküla sadamas mõõdeti madalaimaks veetaseks laupäeva öösel –43 cm, eile pärastlõunaks oli vesi tõusnud –20 cm peale. Tunduvalt madalam oli meri 2018. aasta talvel. Toona kukkus veetase 1. märtsil –68 peale. Laevad olid Hiiumaa liinilt maas, Heltermaale sõideti Virtsust. **URMAS LAURI**

Täna Läänemaal

On pilves selgimistega olulise sajuta ilm. Kagu- ja lõunatuul tugevneb 5–10, rannikul puhanguti 15 m/s. Õhutemperatuur on 13–15 kraadi.

Kolmapäev	öö päev	Neljapäev	8...15°	Reede	8°...14°	Laupäev	5°...15°
kagu-, lõunatuul 6–11 (16) m/s	9°...16°	edelatuul 5–12 m/s		edelatuul 5–11 m/s		edela-, läänetuul 3–10 m/s	

LUMBAR
ENERGY WOOD

OSTAME

- kasvavat võsa
- vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
- leht- ja okaspuu küttepuid
- lepa enamusega metsakinnistuid

valdo@lumbar.ee
tel 5630 6067 | www.lumbar.ee

Selle reklaamiga täishinnaga kaup **-10%**

K-N, 14.09-15.09
Haapsalu Rannarootsi Keskuses
Votex House puuvillase voodipesu SUURMÜÜK!

Suur valik kaup:

- Puuvillasatiinist voodipesu,
- kummiga voodilinu,
- puuvillaseid tooteid

www.votex.ee

Tule **MAAL ELAMISE PÄEVAL** kohvipausile **KARJA KINNISVARA** kohvikusse!

Ootan Sind laupäeval, 24. septembril kell 11 - 14 Karja 1, Haapsalu.

Tule kohvile ja koogile ning arutleme teemadel, millele otsid vastuseid! Üheskoos leiame lahenduse kõigis kinnisvaraalastes küsimustes!

Annely Sermat
GSM +372 513 5163
annely@karjakv.ee

KARJA KINNISVARA

REINPAUL

Ostame:

- kasvavat võsa
- ladustatud võsa
- raidmeid
- lepikute raieõigust
- saetööstuse jääke

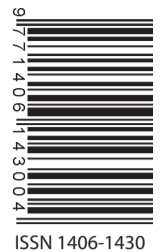
Kaur, tel 5343 9250, kaur@reinpaul.ee

AGAVA
AVATUD E-K 9.30-16.00

HAAPSALU LIHULA MNT 18
TEL +372 557 3287

Hoia end kohaliku eluga kursis, telli Lääne Elu

Kirjuta le@le.ee või helista 473 7222 E-R 8.30-17.

VAATA KA
WWW.LE.EE